

EDUCATION
AT A GLANCE 2014

Kvalita překladu a jeho soulad s původním textem jsou výhradní odpovědností autorů překladu. V případě rozporu mezi původním textem a překladem se preferuje původní text.

Education at a Glance: OECD Indicators je autoritativním zdrojem přesných a relevantních informací o stavu vzdělávání ve světě. Poskytuje data o struktuře, financování a výkonu vzdělávacích systémů ve 34 zemích OECD, v mnoha dalších zemích G20 a v dalších partnerských zemích.

Česká republika

Míra dosažení vyššího sekundárního vzdělání je téměř univerzální, dominantní role připadá programům odborného vzdělávání

Česká republika zaujímá první místo mezi zeměmi OECD v podílu dospělých (ve věku 25–64 let), kteří dosáhli alespoň vyššího sekundárního vzdělání: 92 % oproti průměru OECD 75 %. Na základě dat z roku 2012 dosahovala v České republice míra vstupu do programů vyššího sekundárního vzdělávání v populaci 15–19letých (tj. v kohortách, které se typicky nacházejí ve vyšším sekundárním vzdělávání nebo na přechodu do vyšších stupňů vzdělávání) 90 % oproti průměru OECD, který činil 84 %.

Odborné vzdělávání hraje v českém vzdělávacím systému zásadní roli. Více než 50 % 15–19letých lidí se vzdělává v programech předprofesní přípravy nebo v odborně zaměřených vzdělávacích programech vyššího sekundárního vzdělávání, zatímco v zemích OECD činí tento podíl v průměru pouze 25 %. Ve většině zemí probíhá odborné vyšší sekundární vzdělávání pouze ve škole. Oproti tomu v České republice se vzdělává 22 % všech žáků vyššího sekundárního vzdělávání v programech kombinujících vzdělávání ve škole se vzděláváním na pracovišti.

Přístup k vyšším stupňům vzdělávání se rozšiřuje, nikoliv však pro všechny srovnatelným tempem

V poslední dekádě se míra dosažení terciárního vzdělání v České republice zvýšila. Ačkoliv je tato úroveň v porovnání s ostatními zeměmi OECD stále nízká, Česká republika se již přibližuje průměru. V roce 2012 dosáhlo terciárního vzdělání pouze 19 % dospělé populace, zatímco průměr OECD činil 32 %. Nicméně **mezi lety 2000 a 2012 vzrostl podíl Čechů, kteří dosáhli terciárního vzdělání, o 8 procentních bodů**. Velké pokroky byly zaznamenány zejména u mladší generace: podíl mladých ve věku 25–34, kteří dosáhli terciárního vzdělání, vzrostl o 17 procentních bodů a v roce 2012 dosáhl 28 %. Podíl populace ve věku 55–64 let, kteří dosáhli terciárního vzdělání, vzrostl ve stejném období pouze o 4 procentní body, a to z 9 na 13 %. Mladí Češi vykazují v rámci tohoto ukazatele rychlejší růst než průměr v rámci zemí OECD, který ve stejném období činil nárůst 14 procentních bodů, nicméně míra dosažení terciárního stupně vzdělání stále zaostává za průměrem OECD.

Ačkoli expanze terciárního vzdělávání umožnila mnoha mladým lidem přístup do vyšších úrovní vzdělávání, příležitosti nejsou pro všechny srovnatelné. Ze všech zemí, které jsou zastoupeny v šetření *OECD Survey of Adult Skills 2012*, dosáhla Česká republika nejnižší vzdělanostní mobility. Tento ukazatel měří podíl jednotlivců, kteří dosáhli jiného stupně vzdělání než jejich rodiče: vyššího v případě mezigenerační vzestupné mobility a nižšího v případě mobility sestupné. **Dvě třetiny (66 %) Čechů**

dosahují stejného stupně vzdělání jako jejich rodiče a pouze 21 % dosahuje vyššího stupně vzdělání.

Úroveň dovednostní těch, kteří dosáhli terciárního vzdělání, je nadprůměrná

Dospělí Češi s terciárním vzděláním dosahují v porovnání s ostatními zeměmi vysoké úrovně dovedností. Průzkum dovedností dospělých zkoumal úroveň čtenářské a matematické gramotnosti dospělých, které jsou považovány za základ pro další typy učení. **Dospělí Češi s terciárním vzděláním dosahovali v tomto šetření mírně lepších výsledků ve čtenářské gramotnosti (303 bodů oproti průměru OECD, který činil 297 bodů) i v matematické gramotnosti (311 bodů oproti 297 bodům).**

Lidé s terciárním vzděláním mají významně vyšší platy

Stejně jako ve všech ostatních zemích OECD vydělávají v České republice dospělí s terciárním vzděláním více než dospělí s vyšším sekundárním nebo postsekundárním vzděláním. Navzdory relativně nízké celkové úrovni příjmů oproti ostatním zemím OECD je toto příjmové zvýhodnění osob s terciárním vzděláním vyšší, než činí průměr OECD. **Člověk s terciárním vzděláním v České republice může očekávat příjem o 76 % vyšší než ten, který má vyšší sekundární nebo postsekundární neterciární vzdělání.** V zemích OECD dosahuje tento rozdíl v dospělé populaci průměrně 59 %. Toto zjištění lze vysvětlit stále poměrně nízkou mírou dosažení terciárního vzdělání u populace v produktivním věku a přetrvávajícím nedostatkem osob s terciárním vzděláním.

Další zjištění

- **Ve srovnání s mezinárodními standardy dosahuje Česká republika jedny z nejnižších platů učitelů v primárním vzdělávání po 15 letech praxe v přepočtu na odučenou hodinu: 23 USD.** Průměr tabulkového platu v zemích OECD činí 50 USD. Úroveň platu učitelů navíc obecně patří mezi nejnižší ve srovnání s obdobně vzdělanými lidmi v jiných profesích. Napříč všemi vzdělávacími stupni dosahuje průměrný příjem učitele 53 % průměrného ročního příjmu pracovníka s terciárním vzděláním zaměstnaného na plný úvazek.
- **Ačkoliv celkové výdaje na vzdělávání vyjádřené jako podíl HDP zůstávají v České republice ve srovnání s ostatními státy nízké, země se zjevně snaží financování vzdělávacího systému posílit.** Mezi lety 2000 a 2011 významně vzrostlo procento veřejných výdajů věnovaných na vzdělávání (pro všechny úrovně vzdělávání dohromady) z 3,8 % HDP v roce 2000 na 4,5 % HDP v roce 2011, což je rychlejší tempo růstu, než činil ve stejném období průměr zemí OECD (z 5,2 % v roce 2000 na 5,6 % v roce 2011).
- **V primárním vzdělávání je jedna třetina výuky věnována čtení, psaní a literatuře.** Napříč zeměmi OECD je těmto předmětům věnována v průměru pouze jedna čtvrtina výuky.

Tato práce je publikována Generálním sekretariátem OECD. Prezentované názory a použité argumenty nemusí nutně odrážet oficiální pohled členských zemí OECD.

Tento dokument a jakékoliv mapy v něm použité jsou využity k vymezení mezinárodních hranic, aniž by byly dotečeny status či suverenity nebo jméno jakéhokoliv území, města nebo oblasti.

Více informací o *Education at a Glance 2014* a přístup ke všem sledovaným indikátorům lze najít na:

www.oecd.org/edu/eag.htm

Otázky mohou být adresovány na:	Autor textu:
Corinne Heckmann	Ignacio Marin
Directorate for Education and Skills	Directorate for Education and Skills
Email: Corinne.Heckmann@oecd.org	Email: Ignacio.Marin@oecd.org

Původně publikováno OECD v angličtině pod názvem:

OECD (2014), "Czech Republic", in *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing

<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Všechna práva vyhrazena.

© 2014 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Česká republika pro toto české vydání